

Een bloemlezing van (voor mij) onnavolgbare passages uit de brief van 17 oktober 2024, van de MVRO aan de voorzitter van de EK. *Gecursiveerd* of **gevetteerd** wat mij opviel.

Bijlage bij LinkedIn-post van 21 oktober 2024

Henk Gierveld

“Voor het aanpakken van al deze opgaven biedt de Omgevingswet het wettelijk instrumentarium. Hoewel de Omgevingswet daarbij zelf neutraal is in de keuzes over hoe we Nederland ruimtelijke inrichten, vraagt en nodigt deze wet uit om via een meer integrale manier van plannen en (samen) te werken. *Deze manier van werken borduurt voort op de onder de Crisis- en herstelwet ingeslagen weg* en is nodig om de schaarse ruimte in Nederland te verdelen en oplossingen te vinden. *De Omgevingswet biedt daarmee een nieuw stelsel* dat helpt om de keuzes waar we voor staan te kunnen maken.”

“De inzet van de (kern)instrumenten - die de Omgevingswet biedt - door bevoegde gezagen blijft verder toenemen, waarbij met name het aantal omgevingsvergunningen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) in het oog springt (1.047 BOPA's). De landelijke basisvoorziening van het DSO (hierna: DSO-LV) ontwikkelt zich verder door, is stabiel én toenemend komt het tot regionale afspraken. Dit betekent niet dat inmiddels alles vanzelf goed loopt en alles af is. Zeker bij gemeenten is zichtbaar *dat het in de praktijk werken met de Omgevingswet nog – op onderdelen - gewenning vraagt.*“

“Ondanks alle investeringen, zorgvuldige en langdurige voorbereidingen en ondersteuning zijn bevoegde gezagen nu pas echt in de praktijk aan de slag. Het echt werken in de praktijk met de Omgevingswet, door overheden, maar ook door burgers en bedrijven, *gaat soms (direct) goed, maar gaat af en toe ook met vallen en opstaan.*“

“Gebruikers, professioneel (bedrijven en overheden) en particulier (de burger), hebben het Omgevingsloket ook in het derde kwartaal goed kunnen vinden. De cijfers laten een stabiel patroon van het aantal bezoekers zien, met uitzondering van een dip gedurende de vakantieperiode. Ook het aantal ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen blijft gelijk aan de aantallen van het tweede kwartaal. Hiermee is voldaan aan een belangrijke eis voor inwerkingtreding: het bieden van continuïteit aan gebruikers in de overstap van de *verouderde en versnipperde* digitale voorzieningen naar het DSO. In het derde kwartaal konden daarmee de oude loketten, namelijk het voormalige Omgevingsloket Online (OLO) en de Activiteitenbesluit internetmodule (AIM), definitief gesloten worden. Deze migratie is zonder grote problemen verlopen. *Hiermee werken nu alle overheden in het fysieke domein samen achter één loket.* Dit is een belangrijke stap vooruit in de stelselherziening die **in 2032** afgerond is. De ervaringen die worden opgedaan zorgen voor waardevolle feedback die ik gebruik om de gebruiksvriendelijkheid van het loket (verder) te vergroten.”

“Stabiliteit en werking DSO Het DSO-LV heeft ook in het derde kwartaal *over het algemeen* goed gefunctioneerd. Het DSO-LV is stabiel en er is ruim voldoende capaciteit voor het huidige gebruik. Er is een toename in het gebruik te constateren en tegelijkertijd *zet de daling van het aantal verstoringen, waarover ik in mijn vorige voortgangsbrief schreef, zich door.*“

“De ondersteuning voor de invoering van de Omgevingswet richting bevoegde gezagen is in het derde kwartaal volop doorgezet. Deze implementatieondersteuning helpt bevoegde gezagen, waar nodig en/of gevraagd, om in hun eigen tempo en vanuit hun eigen keuzes goed met de wet te (leren) werken. Daarbij zit elk bevoegd gezag zelf achter stuur. *Zichtbaar is dat er bij bevoegde gezagen steeds meer behoefte is aan inhoudelijke ondersteuning bij het werken met en volgens de bedoeling van de Omgevingswet en de veranderopgave die ieder bevoegd gezag hierbij zelf heeft.*“

“In het kader van de planketen bent u eerder bericht dat bevoegde gezagen voorafgaand aan inwerkingtreding een grote werkvoorraad aan initiatieven en plannen onder het oude juridische regime hadden. Het beeld is dat die grote hoeveelheid in het derde kwartaal nog niet volledig is weggewerkt en nog steeds aandacht vraagt van bevoegde gezagen. **Het is voor mij tegelijkertijd ook een duidelijk teken dat Nederland momenteel volop in ontwikkeling is.**”

“Met de inwerkingtreding negen maanden achter ons, kan – ondanks dat, zoals voorzien, nog niet alles af is - geconcludeerd worden **dat we echt van de kant zijn gekomen**. De eerste prille fase van implementeren ligt nu achter ons.”

“Deze nieuwe fase krijgt steeds meer vorm, waarbij de nieuwe houding van ‘ja, mits’ zorgvuldig wordt aangenomen. Dit is belangrijk omdat daarmee de doelen van de wet bereikt kunnen worden en vanuit die nieuwe houding ook een bijdrage geleverd kan worden aan de wens van het kabinet om stap voor stap de door de jaren heen gegroeide complexiteit van regels, procedures en controledrang te verminderen. Het uitgangspunt van het regeringsbeleid is: wat kan wél? De doelen van en de beoogde nieuwe werkhouding onder de Omgevingswet nodigen daartoe uit. Met nieuwe energie en bevoegenheid, met verdere ruimtelijke ontwikkeling en digitale innovatie maar ook met gezamenlijk pragmatisme en realiteitszin in de uitvoering. Om zo samen de maatschappelijke opgaven van Nederland zoals woningbouw aan te pakken.”

“De vele ervaringen die sinds de inwerkingtreding zijn opgedaan, en die de komende tijd worden opgedaan, wil ik gebruiken om samen met de betrokken en bestuurlijke partijen *het stelsel van de Omgevingswet verder te verbeteren*. Een ontwikkeling waarin, zoals eerder aangekondigd, de komende jaren nog veel werk te verzetten valt. Daarbij gebruik ik de ervaringen die de bevoegde gezagen (gemeenten, waterschappen, provincies en rijkspartijen) en uitvoeringsorganisaties (o.a. omgevingsdiensten) opdoen. Maar ook die van andere gebruikers, zoals burgers, (maatschappelijke) organisaties en het bedrijfsleven. Deze ervaringen zijn zeer waardevol en helpen bijvoorbeeld om de gebruiksvriendelijkheid te verbeteren. Over de **stappen** die ik met de verschillende overheden op dit onderwerp zet, vertel ik u meer in bijlage 2. Het rustige en stabiele verloop sinds de inwerkingtreding en het vertrouwen dat dit mij en de bestuurlijke partijen geeft, maakt ook dat de focus steeds meer kan verschuiven van implementeren, zijnde bijvoorbeeld de (werk)processen op orde brengen, naar het werken in de geest van de Omgevingswet. Alle betrokkenen zetten hierin **stappen** en er zijn de komende tijd nog veel **stappen** nodig. Natuurlijk zijn daarbij verschillen zichtbaar, omdat overheden hun eigen tempo volgen. De komende tijd blijf ik de betrokken partijen aanmoedigen om de nodige **stappen** te zetten en daarin blijf ik ondersteuning aanbieden. Via het ingerichte stelsel van monitoring en evaluatie wordt gekeken of de gezette en nog te zetten **stappen** ook daadwerkelijk bijdragen aan de beoogde doelen.”

“Om maatschappelijke opgaven beter te realiseren, continueren we onze gezamenlijke inspanning om de bevoegd gezagen te helpen bij een goede uitvoering van de wet en gaan we gezamenlijk nieuwe uitdagingen aan, zoals het *vergroten van de gebruiksvriendelijkheid en dienstverlening*. **Tegelijkertijd is dit ook een logisch moment om eerdere bestuurlijke afspraken te herijken en te bezien of de governance geoptimaliseerd en vereenvoudigd kan worden. Onlangs heb ik met de bestuurlijke partners daarom afgesproken dat we dit proces gezamenlijk gaan starten.**”

“De voorbereidingen voor deze invoeringstoets [Invoeringstoets Omgevingswet – HG] zijn inmiddels ter hand genomen. Daarbij betrek ik ook nadrukkelijk ervaringen die inmiddels bij andere invoeringstoetsen zijn opgedaan. Zo wil ik ervoor waken dat de invoeringstoets – op onderdelen - te vroeg ter hand wordt genomen en dat hierdoor bepaalde ervaringen dermate pril of beperkt zijn, dat ze zich onvoldoende laten lenen voor het trekken van (verregaande) conclusies en het doen van

aanbevelingen. [...] De uitvoering van de eerste fase van de toets start begin 2025. Over de eerste uitkomsten verwacht ik uw Kamer medio 2025 te kunnen informeren. Mijn streven is de gehele invoeringstoets voor het **einde van 2025** toe te kunnen sturen.”

“Toepasbare regels helpen daarbij door juridische regels om te zetten naar eenvoudige vragen. Deze vragen vormen samen vragenbomen, die in het Omgevingsloket de juiste vragen aan gebruikers stellen. Dit maakt het omgevingsrecht uiteindelijk duidelijker en gebruiksvriendelijker. In de toepasbareregel-keten is een verschil zichtbaar in tempo, kennis en ervaring. Het opstellen van toepasbare regels is niet verplicht gesteld en **is een nieuwe juridische discipline** die opbouw van kennis en kunde in de praktijk vraagt. Dit was voorzien.”

“Die Vergunningcheck bestaat uit doelgerichte (toepasbare) vragen op basis van wet- en regelgeving. Om uiteindelijk te komen tot begrijpelijke vragen voor burgers, *waardoor ze enerzijds niet afhaken (wegklikken) en anderzijds een duidelijk antwoord krijgen op hun vraag*, is het belangrijk om als overheden met elkaar te kijken naar de door de jaren heen gegroeide complexiteit van (te veel) regels. Door in te zetten op een stuk **complexiteitsreductie**, ook een oproep in het rapport Staat van de Uitvoering 2024 de gebruiksvriendelijkheid van de Vergunningcheck aanzienlijk worden vergroot. Dit draagt mede bij aan de doelstelling om de (eind)gebruiker centraal te stellen en als overheid duidelijk te communiceren.”

“Een belangrijk speerpunt van het kabinet is dan ook om aan de slag te gaan met de stapeling van wet- en (lokale) regelgeving en te kijken waar de regeldruk verminderd kan worden en zodoende mede de gebruiksvriendelijkheid kan worden vergroot. Vanuit mijn deel van de stelselverantwoordelijkheid zal ik op basis van de eerste concrete gebruikerservaringen van burgers en bedrijven met de Omgevingswet in de komende periode (verder) het gesprek hierover voeren met mijn mede bewindspersonen, maar ook met de medeoverheden en bijvoorbeeld marktpartijen en corporaties. Daarbij adresseer en agendeer ik mogelijke verbeterpunten, met respect voor verhoudingen en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen. Het is mijn streven om samen met andere overheden actief te blijven kijken naar het verminderen van de regeldruk. Om vanuit de doelstellingen van de Omgevingswet procedures niet alleen sneller te laten verlopen – wat belangrijk is voor het aanpakken van maatschappelijke opgaven – *maar ook de begrijpelijkheid, toegankelijkheid en de gebruiksvriendelijkheid van het omgevingsrecht te bevorderen*. Dit is een generieke opgave waar de inzet van alle bestuurlijke partijen op nodig is en blijft. Met als gezamenlijk doel burgers en bedrijven zelfredzamer te maken in het gebruik van onder meer het loket en waar mogelijk bevoegde gezagen zodoende (meer) te ontlasten. Ik blijf u hier (mede) via mijn voortgangsbrieven over informeren.”

“In het derde kwartaal is IKT-fase 9 afgerond. IKT-9 laat zien dat weer **stappen** vooruit zijn gezet in de planketen, zowel binnen het DSO-LV als in de lokale plansoftware.”

“Ik constateer dat er breed **stappen** worden gezet om te komen tot participatiebeleid. Dit heeft te maken met het feit dat bevoegde gezagen ook steeds meer gaan werken met de (kern)instrumenten van de Omgevingswet waarbij participatietrajecten worden gestart.”